

ՄԷՃՄՈՒՄԻ ԱՆՊԱՐ

ՀԱՅ 50

ՀԱՅ 50

DIRECTION DU JOURNAL

MEDJMOUA-T-AHBAZ

65, Grand'rue de Péra, Taksim, 65

ԱՊՐԵՆԻ ԶԻՍԱԼՈՒՄԻՐԻ
Իսթանբուլ իշխի Դուռ 60 35
Թաքա իշխի 85 45
Մեմուր իշխի 20 10

ՀԱՐՇԵՆԳՈՒՄԻ ԴԷ ՀՈՒՄՈՒՐ ԻՐԹԵՍԻ
ԿԻՆԵՄԱՏՈՐ ՆԵՐՈՒ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իսթանբուլ իշխի արքայապետական :

مجموعه اخبار

بک اوغلی تقسیم جاده سی و نهم

ՄԵՐ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵՆԵՐԷՆ

ՀԱՄԵՐԱՍԱԿԱՆ ՔՆՆԱԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

4. ՀԱՅՈՑ ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՍԳՐՈՒՆ

Նորքիսի Սրբափոխաններու անպատշաճ կարգադրութեան խնդրով :

(4618 թիւէն չարտուակուած թիւն եւ վերջ)

Շարունակենք մեր համեմատական քննութիւնը :

Գործադիր խորհուրդի 36րդ. — Նախ կարգադրուած առաջին փոխանի մասին (մի բացառաւորական Կ-Պատրիարքին եւ Փոխանորդ «Եպիսկոպոսին» վարչական ժողովը կրնայ ձգտել մարտնչել օրերը ընդ գահէն «քրեական» փոխան-գահերից) : Ասոր ձեռնադրելու յաւելումն ալ կ'արժէ կարգադրական փոխանի քաղաքական կարգադրութեան համար այս մասին : Անոն թէ ինչ գործած է լուսանցքին վրայ : «Ամեն անգամ որ Կ-Պատրիարքը բացակայ գտնուի կամ արգելք մը ունենայ եւ նաեւ Փոխանորդ «Եպիսկոպոսը» բանաւոր արգելք ունենայ : Կ-Պատրիարքի կամ Փոխանորդ «Եպիսկոպոսին» կողմէն, վարչական փոխանի անգամ ինչ ընտրելու իրաւունքը անոր անգամ ինչ համար Փոխանորդութեան պաշտօնը պիտի կատարէ :»

Անոր համեմատեցէք այս երկու տարբերութիւնները :

Ասոր համար կանոնադրին մէջէն են, որ ընդհանուր ձին ու վաւեր կանոնադրութեան մէջ այսպէս փոփոխուած անտեղի քաղաքականութեան ընտրելու : Ան ըստ օրինի կը ձանձնայ իրեն կանոնադրութեան մէջէն կ'ընտրէ, եւ որ նոյն վարչական Գրեթին է : Նորին մէջ, ինչպէս վերը յիշեցի արդէն, Ապարեան Կաթողիկոս այդ կանոնադրութեան բաժնի «Փոխան-գահերէն» ուր փոխարինուած է, եւ որուն կը իմանան օրինաւորապէս նախագահի տնի ամէն երեսուն Կ-Պատրիարքը կը բացակայէ : Վերջին ալ տեղի սեղանում մ'ըլլաւ համար սրբութեան վերին յիշուած տողերն եւ անոնց տեղ զրուած է այն ձեռագիր յաւելումն զոր քիչ վերը ընդօրինակուած է :

Բնականաբար ստոյգ ժողովուրդին իրաւունքին կամ արդար կամքին չեն համապատասխաներ, որովհետեւ ամէն իշխանութիւն եւ իրաւունք եկեղեցականութեան միայն սեպհականութեան է : Եւ անոր եկեղեցականութիւն մը առանց ժողովուրդի ինչ կրնայ ընել : Լուրջ ու բանաւոր չեն գտներ այս ընթացքը այդ ատենուան եկեղեցականութեան, որ չուզէ պաշտպանել փոփոխութիւն չարք եւ բնաւ հասցուց այնքան նորակալի վիճակի մը որ իրաւամբ փոփոխութիւն անտարբեր մնայ հարկադրուած է Պատրիարքարանի գործերու մասին, եւ զորով է այնպէս որ եւ անհնազանդ շատերէն լսած եմ պարբերութիւն մը՝ որ ամէն ինչ կը մատնանչէ յատկաւորէն, այսինքն թէ, «պա՛» միւլիթ տէյլի, իւլիթ տիբի» խօսքերը :

Այս Գրեթին միտքեալ յօդուածները քրեթէ մեծաւ մասամբ նոյն են, եւ սակայն այս ալ ուրանալու չէ թէ՛ հոս նոր կանոնադրութիւնը յօդուած մ'ունի որ կը պակասի ինքնին մէջ, որուն մէջ կը խօսի վարչական ժողովուրդ արամապէս պարտականութիւններուն վրայ, որոնք խղճի մասը կա-

տարեկու ամէն ապահովութիւն կը ներշնչէ : Միւսեւ հիմա այս՝ նորին առաջին առաւելութիւնն է որ կ'արձանագրենք հոս ինչ կանոնադրութեան վրայ, եւ միւս բոլոր ծանր ու անարդարանալի յերկրանքներուն քով չըսեմ աղօտ այլ խաւարեալ կը մնայ :

Գրեթին է, կը խօսի վարչական իրաւունքներու մասին : Այս մասին նպատակները եւ ուղղութիւնները գրեթէ նոյնն են, ինչ ինչ թիւեւ զարտուղութեամբ եւ ճիշդ քննադատող մ'ըլլաւ համար՝ բնեւթ թէ հոս նորը տեղի յատկ ու բացորոշ պարզութեան է իր հայեացքները :

Անոն վերաբերեալ կողմերը : Անոն լանդին եւ կամ Հիւանդանոցին ժողովը, որ Աստուածակալն զատ Անկեղծանքի հոգաբարձու քահանայէն, բժիշկէն եւ երկու աշխարհական անդամներէն կը բաղկանայ : Եւ անոն կ'ընտրէ կանոնադրութեան, բայց նորին մէջ քննուած է այս եւ Աստուածակալն զատ չորս անդամներ կ'ընտրուի, որոնցմէ մին եկեղեցական ըլլալու է կ'ընէ քահանան ու բժիշկը, իրենց պաշտօնին բերմամբ կրնան խորհրդակցութեան մասնակցել առանց քուէ ունենալու :

Սոյն ժողովներու անդամներուն եւ կանոնադրութեան մէջ կ'ընէ վիճակ մտաւոր, վերջնական լուծումը վարչական ժողովուրդի կողմէն կը տրուի կ'ընեն կրկին կանոնադրութեան, մինչդեռ նորը հոս նոր անհնազանդութեան ալ կ'ընէ սոյն յօդուածին ստի յաւելումն առողքը : «Այս պարագային մէջ երբ Կ-Պատրիարքը պատշաճ գտնուի, կարող է «Եկեղեցական» ժողովէն չորս անդամ եւս «Տրաքի» առ ի լուծումն առաջարկել «Ինքզին» : Սակայն այսպէս վարչական ժողովուրդ 10 աշխարհական անդամներու ղեկ մ'ունենանք վեց կրեական եւ մէկ Կաթողիկոս-Պատրիարք, որով 80 համեմատութիւն կ'աւել կ'ընէ :

Ասկից անդին էսպէս փոփոխուած կէտեր հազարաւոր են, եւ իմէ կայ իսկ, ասանք ալ հիմնական փոփոխութիւններու հակառակ պարբերութիւններէ խաւարելու համար գտնուած, արեւածներն են, որոնք ըստ ինքեան ոչինչ կ'արժեն : Ընդհանուր ժողովուրդ Գրեթին մէջ ինչ կանոնադրութեան կ'ընէ թէ, Ընդհ. ժողովը, (Յօդ. 55), իր կանոնադրութեան գումարները կը սկսի ամէն տարի Նոր Կիրակին, իսկ նորը Նոյեմբեր ամսու 15ին կը յետաձգէ, չենք գրեթէ ինչ նպատակաւ : Ասկից զատ Ընդհ. ժողովը իր Աստուածակալն եւ Աստուածակալները կը ձանձնայ ինչ կանոնադրութեան համեմատ, մինչ նորը Գրեթին պէս կ'ընէ, որ վերջին ալ վրան գծելէն վերջ, առաջին եւ երկրորդ Աստուածակալները կը ձանձնայ (Յօդ. 64) :

Ընդհանուր պայմանք ընտրութեան Գրեթին մէջ, ընտրութեան իրաւունքն զուրկ մնացողներուն մէջ կը յիշեն երկուքն ալ, «Հանգանակութեան պարտքը ամբողջ տարի մը չվճարողները» : Նոր կանոնադրութեան ծրարին քիչ մ'աւելի խաւարէն կը բացատրէ : «Անոնք որ Ընդհ. հանգանակութեան ըստ օրինի մասնակցած չեն եւ Ընդհ. հանգանակութեան պարտքը եւ Պատրիարքարանի իրաւունքը ամբողջապէս չեն վճարած» :

Արդ կրկին կանոնադրութեան տրամադրութիւններն երբ նոյն մտքին կը հակին, հետեւեալը ասոր ղեկ բռնանալն անհրա-

ւելութիւն մը կ'ըլլայ պարզապէս : Քանի որ մենք աղէկ կամ գէշ կանոնադրութեան ներքեւ պէտք է զայն յարգել՝ մինչեւ որ նոր, արդարացի ու հասարակութեան շահերն պաշտպանող կանոնադրութեան անտեղի էր ըստ իս, եւ ի սէր հասարակութեան, առկա մնացած, երեսի վրայ թողուած գործերուն, օրինական ձեւին համապատասխան, իրենց գործակցութիւնն ընծայէին նախապէս հաստատուած Յանձնաժողովին, զոնէ փոխադրուած չէինք ըլլալ եւ այդքան սեւ մտք չէր քսուի մեր հասարակութեան ձեւերին : Սակայն կ'ընեմ ու կը կրկնեմ, ես այդ թիւր ուղի մ'ունեցողութեան մէջ անհնազանդ հակառակութիւնն, ինչ հաշիւները մաքուր տեսլէն եւ ցուցամուտներէն զատ ուրիշ բան մը չտեսայ, երանի թէ՛ միանգամ ընդ միւս վերանային այդ գիտակցական թիւրիմացութիւնները՝ որոնք ժողովուրդին մէջ երկպառակութեան ու վիճարկութեան զատ ուրիշ բանի մը չեն ծագել :

Իրեն թէ խելահաս չլղանք Հանգանակութեան համարաւորութեան արժաւորքներէն, որ այդքան լարտապէս եւ նիւթապէս ծանրի նոտաւ մեզի, եւ որուն հետեւեալներն մինչեւ այսօր կը կրկնեն, եւ կ'ընենք դեռ իրարու ղեկ պայքար կը մղենք զիրար ոչնչացնելու բուն թափով մը, մինչդեռ հասարակութեան շահերը կը կորսուին, կը փճանան անդին մեր երեսէն : Ալ կը բաւէ, համարաւորութիւնը պէտք է սկզբունք ծառայէ մեր կրեթին ու աշխարհականութեան միջեւ, ի մասնաւոր կ'ընեն իր բոլոր համաձայնութեամբ, որոնց մէջ չըսեմ խալ հակառակութիւն՝ այլ սնտի զայքարի գոյութիւնն զգալի է միշտ :

Վերջին, այսինքն կանոնադրութեան վերաբերութեան Գրեթին մէջ մեծ տարբերութիւն մը չկայ ըստ ինքեան, միայն թէ կ'ուզէի գիտնալ թէ անվար պիտի պահպանուի աստիճանը որքան յոյս կը ներշնչէ անվարութեան եւ ըստեան հանգէպ : Առաջինը՝ նորին մէջ գործածուած է, իսկ երկրորդը՝ ինքնին մէջ, Բաւերը մեծ գերեզ կը խաղան, պէտք է նախ ճշգրէ բառին ոգին ու ապա գործածել, որովհետեւ անոնց սխալ գործածութիւններն օր մը բաց գուռ կը դնուի խաւարի վերջը ընդհանուր սկզբունքի էական տրամադրութիւններէն : Ինչպէս որ եղած ալ է, զոր տեսնենք մեր համեմատականութեան շարքին մէջ :

ԵԶՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցողը անշուշտ վերահասու եղաւ անիրաւ ու ապօրէն անհնազանդութեան, որոնք նոր եւ կամ ըստ կամ չինուած կանոնադրութիւնը կը զերարացնէր ըստ կանոնին, Հետեւեալը մենք կը պահանջենք համայն Ազգին իրաւաստութիւնները, որք են. Ա. Ամեն ինչ ու կալուածք՝ ազգային են, եւ անոնց մատակարարութիւնը կ'ընայ Երեսփոխանաց կողմէ ընտրեալ վարչութեան մը : Նոյն իսկ «Աթոռայ կալուածք եւ ստացուածք» անուան տակ եւ զողներուն մատակարարութիւնը՝ Հոգաբարձութեան մը յանձնուելու է, որուն պէտք է անգամակցին նաեւ աշխարհականները, եւ այս ալ իր հաշիւները պէտք է գէթ տարին անգամ մը հրատարակէ, ի

գիտութիւն թէ եկեղեցականաց եւ թէ աշխարհականաց, որոնց մէջ գուցէ դատուին յիշեալ կալուածոց եւ ստացածոց աշխարհական բարեբարները եւ կամ անոնց պարագայը : Արդէն այս կը պահանջէ եկեղեցականաց ալ շահը, քանի որ տարիներէ ի վեր տեսնուած փորձերէն հասկցուած է թէ, Աթոռայ անունին տակ եղող կալուածոց մատակարարութիւնը՝ միայն եկեղեցականաց ձեռքը մնալով լաւ արդիւնքներ յառաջ չէ բերած, ինչպէս որ իրենցմէ շատեր զայս կը խոստովանին :

Բ. Կաթողիկոսութեան եւ Պատրիարքութիւնը քանի որ միեւնոյն անձի վրայ կեդրոնացած է, — բաժնեկէն գրեթէ անկարելի, — պէտք է որ Աթոռայ մ'ունենայ հոգեւոր գործերու համար իբր կաթողիկոսական Փոխանորդ, իսկ քաղաքական գործերու համար Պատրիարքական Փոխանորդ՝ ընտրուած Ազգային իրաւաստանաց կողմէն :

Գ. — Ի պարագային Աթոռայ, Տեղագահի ընտրութիւնը Կրեթին եւ Երեսփոխանական փոփոխութեան խորհրդակցութեամբ պէտք է ըլլայ եւ պաշտօնապէս զայն պէտք է ճանչցնել Բ. Գրեթին :

Անոն ասանք են հիմնական ու զիտաւոր կէտերն որ կը պահանջէ հասարակութեան, եւ որուն գործադրութիւնը տեսնուելու ջերմ փափաքող մ'է :

Թ. Կ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Իերա, 5 Նոյեմբեր 1908

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ՀԱՅՈՑՆԻՔԻ ԵՂԵՍՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

«Մեծմուտայ» 4611 թիւ պատ. լրագրային մէջ արտակարգ խալիսանութիւնով, առիթ ունեցանք կարգադրութեան իրաւունքէն փշրելու գրեթէ մէջ նորահաստատ մատրան մը օրհնութիւնն, զոր այնքան զգալիօրէն կը նկարագրէր յարգելի Յօդուածագիրը :

Անհասկի հայրենակիցի մը յուշերն ու մատնումները, որ երկարամիտ տարիներ միեւնոյն հողին ու ջրին վրայ, միեւնոյն ծառատաններուն ու լուսնատաններուն շուրջ՝ մեզմէ գերեզման անուշ օրորումներով՝ երեսնեղ արիւնջի ջուրով ճառագայիկներուն շրջն ու տապը վայելելէ վերջ՝ կրկին զգլիկ ու վերստին արտաբերումներէ կ'արթնան անոր բայրաւուն թոյրտա թովիչները՝ նոյնի մտայն մէջ, զոր զբոստած կը գտնուի պահպանութիւն յուշերուն հետ՝ իրենց հոգեւորապէս պահպանութիւններուն աշխատանքները :

Այո՛, հարկ է մենք եւս յորջորջենք մեր յաւա սիրելի Ար. Ստեփան Գերապայեան Իսրայէլեան ծանօթ աշակցութիւնները, որ իր ուղիով հովանաւոր շրջանին մէջ՝ զարմանալի ձեւով օժտեալ եւ բոլորմունքը չընդհանալ կը դիտէր յաջ կամ յահալ՝ զարդացնելու ու զոտաւորելու համար իրարեկողմ հայ կաթողիկէութիւնն ու անոր հարազատ որդիքը : Անոն միեւնոյն զիտաւորութեամբ իր երեք տարիներէ ի վեր մտաց առարկայ եղող աւանի մը մատրան չինութեան վախճանաւոր հանգրուանին հասած՝ կը տարածայնուի այդ նորակալով աղօթա-

—Ավստրիա—Մաճար խարիճիէ նազը-
ըը պարօն էրէնթալ իսթիֆա իտիպ,
հէրինէ գօնթ Անտրալինին կէշէճէկինի պիր
իթալիան զաղէթաւը հաղմըն տըր:

—Ավստրիայ, թէպէտ ինչպէս ահա
իթմէքտէ օլմաը միւնստրպիթիլէ Ին-
կիլթէրա, Ֆրանսա, Իթալիա վէ Բու-
սիա թարաֆընտան պազը թէշէպպիւ-
սաթ իծար իտիլէճէկի՝ վիշէնստան հա-
ղըմըն տըր:

—Բիլիսէ ինչպէս իթմէք հալստ առի
պիր պինալը քիլիսէ հալիսէ գօնադ իւզրէ
հէնի պիր գանուէն թանգիմ իտիլմէքտէ օ-
լաւպ, պու գանուէն՝ Օսմանլը Բարլամէն-
թօընտան թաւաթը օլմաընա գաւաթը
հալիսի ճարի օլմադ, վէ հալընըդ իրա-
տէի սէնիէ իլէ ինչպէս իտիլմէք օլան քի-
լիսէլէր շան չալմալա հաղմըն օլմադըն տըր:

—Իթմէք վէ Իւշիւնիւ օրաուլար Ի-
լին, Մաճարիսթմանտան վէ Բուսիստան
4000 պէշկիր հալըն ալընսադ տըր:
Պուսիստան պէշկիրին պիր գըսմըն Օս-
մանլը պանդաղար թէշէպպիլէ իթմէք տըր:

—Տիւնուր ուսուցիչ Օսմանիէ մէճ-
լիսիստէ Ֆրանսալը ալընլը վէքիլի Գօ-
մանտան Պէրթէ՝ ալըլըն օրմէյիսի սէպ-
պիլէ իսթիֆա իթմիլինտէն, հէրինէ Մ.
Արսէն Հանլի թալիսի գըլըմըն տըր:

—Սիրօզ գօմանտան ֆէրիզ Ֆարի
բաշա՝ Մանսաթըր վալիլիլինէ, Միսաթ
բաշա աւալմաթ՝ Մէճլիսի Բուսուսթաղ աղա-
լըզընտան իսթիֆա իտին վէքիլի պէշ՝ Սի-
վաւ վալի վէքիլիլինէ թալիսի գըլըմըն տըր:

—Թալիմ ինչպէս պիր սէնէ միւստէթիլ
Ֆրանսալը կէտիսէթիլիլ օլան Պուլկար
աղաթիլիլին՝ իւթիլմէք մէթպուէլէր
թարաֆընտան կէրի չաղըլմըն տըր:

—Սըրպա հուսուստան թէճալիսի իթ-
մէք իսթիլին 6 քիլի, Օսմանլը սաւաթիլի
թարաֆընտան տէրաթիլ իտիլէրէք, մէ-
մալիլին մաշէլիլին թէշէպպիլ իտիլմէք տըր:

—«Սապալը Հիւրիլիլին թէշէպթօընըն
սօն քէրտէսի՝ չարէնպիլին կիւճէթի Պէշ-
լընտա գապթիլմա մէն օլմաըն տըր:

—Հալարա-բաշա հոնիսէ վաւը օլմըն
օլան Օսմանլը հալպ սէֆիլինէրի՝ Տօլմա-
աղալէ հոնիսէ կէտիլիլին տըր:

—Մըսըր էրմէնիլէրի՝ միւշիլ Զուսա
բաշա, սն իլի սէնէ մաւաթտէթ, հա-
րէքէթիլ շէճիսէսիլիլ Գաւըքէթիլ էրմէնի-
լէրինի գըթիլմալը ուսուցիչն գըթիլար-
մըն օլմաընա հալիլիսի օլմադ իւզրէ
պիր իթիլիսի գըլըմըն ինչպէս իթմէք տըր:

—Տէրիստաթիլ Տօլիլիլ պէշիլիլին
տէ նուֆուս իտարէլէրի թէշէպպիլին տէ, մա-
շալէ մալիլիլարըն իւզըն գալմա-
հաճաղընտան, Շէշիլ էրմէնիլին տէ պու-
լարըն լաղըլմա գալար վէրիլիլ տըր:

—Իսթմանպուսա Չըրըքտա վուզու
պուլան հարիլիլ քէպիլիլ միւլիլարըն
օլմաընա մէնֆաթթընա օլարադ, Բարի-
ղին Օթըրա թէշէպթաթընա վէրիլիլ լու-
պիլաթ՝ ֆէլիլիլ տէ մաւաթթաղընթիլ
պուլմըն տըր: Բէշիսի ճիւլմալիլ իլէ վիւ-
քէլա, սիւֆէրա, սարաֆան վէ սարի գէ-
վաթը միւլիլիլին հաղըր պուլմաընլար
տըր: Հաղըլաթ՝ 60,000 ֆրանսը կէշիլ
տըր:

—Էստիլընըն Շահանէտէն 118 քիլի տա-
նա մէմալիլիլին տէն չըգարըլմըն տըր:

—Մէճլիսի վիւքէլիլին չարէնպիլին
կիւնքի իսթիլիլին տէ, Չըրըքտա հարիլիլ
տէ կիւնքի իտին թէշէպպիլին վէ հէնի ինչպէս
օլմաընա պիլիլարըն թարադ ինչպէս ինչ-
պա սօղաղըն տուրթիլ քիւշաթը վէ Թի-
ճարէթ միւլիլիլին թալիսիսթընա արթիլ-
ըլմաըն իտաւալարըն թէշէպպիլ իտիլմէք տըր:

—Աստիլէ նաղըր Բէքիլիլ պէշ, պիր աղ-
րահաթըն օլմաընտան, չարէնպիլին կիւ-
նիւ Մէճլիսի վիւքէլիլին հաղըր պուլմա-
նալմըն տըր:

—Բօսթա վէ Թէշէպպիլին նէպիլիլին
տէն էրթարալ սիւրաըն օլմաըն թէշէպ-
մաթիլար շէճիլիլին կէտիլ տըր: Մէշ-
քիւր մաթիլին՝ հէնի Թէշէպպիլին պիլիլար
գօնուլարադ, օրաըն մէրքէթ իթիլիլին
իտիլէճէք տըր: Ահան վէ Մէշպուսան տար-
իլէրինտէ իլի թէշէպպիլին գապիլիլին հա-
ղըմըն տըր: Պու. գապիլիլին՝ իլի թէշէ-
ֆօն իտիլիլին մէրքէթ իտիլիլին օլմաընադ,
վէ Ահան վէ Մէշպուսան տարիլէրինտէ
տէվաթիլիլին շանիլընալ մալիսա-
պէրէ իտիլմէք իսթիլիլին իտէ, օնընալ
մալիսապէրէ իտիլէճէք տըր:

—Իսթմանպու վէ Պէշպիլին տալիլիլին գա-
լարաթիլիլին արաընտա թէշէպպիլին գա-
լարալարընա թէշէպպիլին ինչպէս 1970 ի-
րա սարֆընա իւզըն կէտիլիլին տըր:
Պու. բարա իլէ 28 մէրքէթ պէշիլինտէ թէ-
լէֆօն թէշէպպիլին օլմաընադ, վէ պուլիլար՝
Հապիլիլին նէպիլիլին վէ Պէշպիլին միւլիլ-
սարըլիլին իլէ տէ իտիլիլին օլմաընադ տըր:

—Շիրքէթիլ իտարիլիլին՝ սիլիլ վէ ֆուր-
թուսալըն հալարաթա իտիլիլին թէշ-
պիլիլին իթիլիլին տալիլիլին, թէշիլիլին
մաշէլլ վէրմէք ինչպէս, Պօղազ ինչ իսթի-
լէլէրի արաընտա թէշէպպիլին թէշէպպիլին իթ-
մէք իւզրէ մէշպուսիլիլին իթիլիլին տըր:

—Հարպիլէ նաղըր սապըլ Բիլալ իւ-
շանըն, Պէշիլիլին տալիլիլին մաշալիլին
քիւլիլին գօնաղըն, տիւնտալ չօնուլ կէ-
թիլիլին հալար իտիլիլին ֆուլարա գա-
աղընալըն պարընըլմաթ ինչպէս իտի-
լիլին իտիլիլին հաղըլ իտիլիլին: Շիրքէթիլ գա-
ալար պու պապիլին մաշալիլին իտիլիլին իտ-
րա իտիլիլին իտէ տէ, պու քէրիլ Շէշիլ
էրմէնիլինտէ իլէ թէշէպպիլին իտիլիլին
իտալէր ալըմըն տըր:

—Պրանստըն Տիլիլին Մաշալիլին
թէշիլիլին օլմալ, Թիւրքիլիլին ուսուցիչ
թէշիլիլին իտիլիլին վէ թէշիլիլին միւլիլին իտի-
լին Մ. Շարլ Էօրան, շէճիլիլինտէ 4 ալ գա-
լաճաղը միւստէթիլ գաթթընա 4000 իրա-
սմանիլ իտիլիլինտէ պաճաղ տըր: Միւլիլին-
լէլին մալիլին Մ. ալ վիլիլին, տարիլիլին
սալիլիլին իտիլիլին Օսմանիլիլին իտա-
մէթիլիլին պուլմաընադ տըր:

—Իտալիլինտէ իտիլիլին թէշիլիլին
պէշիլին իտարիլիլին հաղընտա իտիլիլին
թաճաղաթիլ նէթիլիլինտէ, միւլիլինտէ
ալէլիլինտէ իլի պիր շէլ գուսուր իթմէք
տըր: Անուաթ Տէրիստաթիլիլին պուլմաըն
թէշիլիլին պէշ, միւլիլինտէ տէվաթ իթ-
մէք իտիլիլինտէ, քիւնտիլիլինտէ պիր
ալիլիլինտէ իտիլիլին իտիլիլինտէ՝ Պապ
Ալիստէն իտիլիլինտէ իթմէք տըր:

—Թիւրքիլիլին Գաւըքէթիլին իտիլ-
իլին իտիլիլինտէ իտիլիլին օլմադ իւզրէ
5,150,000 աւաթ հէնի իտիլիլին իտալարը
թալ իտիլիլին տըր: Մէճլիլին Մէշպուսան
քիւշաթը կիւնքիլ մէլիլինտէ թէշալիլին չը-
գարընադ օլան պու իտալարըն իւզ-
րինտէ, «Իտալիլին Մէշպուսա իտիլիլին
1324 թէմաթը 10» իտարիլիլին հաղըմըն
պուլմաընադ, վէ 20 բարալը, 1,2,5 վէ
10 լըշ. լըպ օլմադ իւզրէ 5 նէվ վէ ճէ-
ման 2,500,000 լըշ. գըլմէթիլիլին օլ-
մադ տըր:

—Տօմանիլին Օսմանիլին էն միւլիլին-
տիլիլինտէ պիլիլինտէն օնպէշ նէթիլին, ֆէն-
նի ալիլիլինտէ իտարըն ինչպէս ինչիլիլինտէ
տօնանալը հարպիլիլինտէ գապիլիլին օլմա-
նաղըն տըր: Տիլիլին թարաֆտան, մալիլիլին
տիլիլին, Ինիլիլին ալիլիլին Սըր ձէլիլին
Գրա՝ էլիլիլինտէ թօթիլիլին իլէ տիլիլին
հարպ սէֆիլիլին իտիլիլինտէ պուլմա-
նաղ վէ տօնանալը Օսմանիլին թէշիլիլին
թըր իտիլիլին իթմէք իւզրէ, էրապըլ իտիլիլին-
տաւան պիր միլիլինտէ գապիլիլինտէ պուլիլին
իլէ Տէրիստաթիլիլին կէտիլիլին տըր:

—Շէշիլին էրմէնիլին Չիլիլին պէշիլին
թալիլինտէ պիր գապիլիլին թէշիլիլին օլ-
մաթաթ, վէրիլիլին վէ պէշիլին հաղըն-
թըն թալիլինտէ, ալիլիլինտէ պէշիլինտէ
նուֆուս գալիլիլինտէ թէշիլիլին, իտար գօնթ-
թիլիլինտէ իթիլիլինտէ հաղընալըն հա-
րէ թալիլին, էնաթ քէթիլիլինտէ պարըն
լաղըլ, վէ լօնալար թէշիլիլին թէշիլիլին

իտիլիլին, վէ պու իտիլիլինտէ գապիլիլին օլ-
մաթաթ, միւլիլինտէ գապիլիլինտէ տէվաթիլիլին
պէշիլիլինտէ մէճլիլին ուսուցիչիլիլին իտիլիլին
գըլմընտէ տըր: Պուստան պաշա Շէշիլ
էրմէնիլինտէ թէշիլիլին օլմաըն տիլիլին պիր
գապիլիլին, պիր իտարիլիլին թալիլին իլէ
Շէշիլին էրմէնիլինտէ մէճլիլին պիլիլինտէ,
պէշիլիլին թալիլիլինտէ, իտալիլին վէ Պէշ-
օլըն գապիլիլին իտիլիլինտէ պիլիլինտէ, մէճ-
լիլինտէ իտիլիլինտէ պիլիլինտէ, վէ միւլիլինտէ
պէշիլիլին թէշիլիլին օլմաընադ տիլիլին իտալիլին
իտիլիլինտէ, կէթիլիլինտէ պիլիլինտէ վէ տարիլիլին
«Միւլիլինտէ իտիլիլին իտալիլինտէ» իտիլիլին
թէշիլիլին օլմաընադ հէնի պիր իտարիլիլին ի-
նչպէս իլէ քիլիլին իտիլիլին տըր: Պու. թէշ-
իլիլին շէշիլիլինտէ թէշիլիլինտէ վէ Շէշիլ
էրմէնիլինտէ պէշիլիլին տարիլիլինտէ իտա-
նընա պիլիլին Տր. Մաշալիլին պէշ իտա-
ֆընտան վէրիլիլին իտիլիլին տարիլիլին թէշիլիլին
օլմաընադ տան սօնալ, տէվաթիլիլինտէ պէշիլիլին-
նիլին մէճլիլին ուսուցիչիլիլին իտիլիլին գըլմընտէ
տըր:

—Գալիլիլինտէ իտիլիլինտէ պիր գալ-
ֆուրթիլիլինտէ իտիլիլինտէ, մա-
լիլիլինտէ գալիլիլին օլմաընտէ տըր:

—Չարիլիլինտէ կիւնքիլիլինտէ Գալիլիլինտէ
վալիլինտէ սօղաղընտէ պիր շէքիլիլին տիլիլին
քիւնքիլիլինտէ հարիլիլին գաւըքէթիլիլինտէ, միւլ-
իլիլինտէ պիլիլինտէ, իտիլիլինտէ

—Ինչպէս պիր իտիլիլինտէ Մաշալիլինտէ
ձալիլիլինտէ Մաշալիլինտէ իտիլիլինտէ հարիլիլին
գաւըքէթիլիլինտէ, միւլիլինտէ

—Կէշիլիլինտէ Գալիլիլինտէ Մաշալիլինտէ
միլիլինտէ պիր էրմէնիլինտէ պիլիլինտէ, կիւնքիլիլինտէ
ստաթ ձալիլինտէ պիլիլինտէ գաւըքէթիլիլինտէ իտա-
նէլիլինտէ կէտիլիլինտէ, պիր իտալիլինտէ իտիլիլինտէ
հարիլիլինտէ, իտիլիլինտէ տէշիլիլինտէ կէթիլիլինտէ
հարիլիլինտէ, իտիլիլինտէ

—Ո կիւնքիլիլինտէ
պիր վալիլինտէ սէպիլիլինտէ պիլիլինտէ չարիլիլինտէ
գաւըքէթիլիլինտէ, վէ պիր կիւնքիլիլինտէ, պազը իտ-
լար կիւնքիլիլինտէ, արալարընտէ պիր գալիլինտէ
չըգարընտէ, իտալիլինտէ պազըլիլինտէ, գա-
մա շէքիլիլինտէ իտիլիլինտէ իթիլիլինտէ տըր: Մա-
սէպիլիլինտէ իտէ, էնալիլինտէ գաւըքէթիլիլինտէ գա-
լընալար, չարիլիլինտէ իտալիլինտէ վէրիլիլինտէ ի-
միլինտէ, իթիլիլինտէ կիւնքիլիլինտէ մալիլինտէ, իտիլիլինտէ
թէթիլիլինտէ տէշիլիլինտէ օլան գապիլիլինտէ Մա-
պիլիլինտէ ֆիլիլինտէ միւլիլինտէ, մէրգուսան
էտիլիլինտէ իտիլիլինտէ թէշիլիլինտէ իտալիլինտէ իթ-
տիլիլինտէ, գապիլիլինտէ «պիլիլինտէ իտիլիլինտէ»
վէ գաւըքէթիլիլինտէ սիլիլինտէ հաղընալընտէ տըր:
տէլիլինտէ պալիլինտէ, վէ մալիլինտէ «մէր-
գիլիլինտէ միւլիլինտէ իտիլիլինտէ» տէտիլիլինտէ
թիլիլինտէ, «նէլիլինտէ տարիլիլինտէ սօնալ. պուլմա-
նալ իլիլիլինտէ Օսմանլը գապիլիլինտէ, Գա-
նալիլինտէ իտիլիլինտէ, շէշիլիլինտէ իտալիլինտէ, Բաթ-
իլիլինտէ միւլիլինտէ իթիլիլինտէ իտիլիլինտէ
արալարընտէ միւլիլինտէ միւլիլինտէ տէլիլինտէ
վէրիլիլինտէ տըր: — Տաշա սարիլիլինտէ իտալիլինտէ
վուգուսան իտիլիլինտէ Գալիլիլինտէ գաւըքէթիլիլինտէ
կէլիլինտէ օլմաըն իտալիլինտէ վէրիլիլինտէ:
Հիւքիլիլինտէ՝ պուլմաըն իտիլիլինտէ տալիլինտէ
նէ՝ տիլիլինտէ:

—Շէշիլիլինտէ քիւնքիլիլինտէ Միլիլինտէ ֆիլիլինտէ
նալ էրթարալըն գապիլիլինտէ թիլիլինտէ իտիլիլինտէ
40,000 իրա տըր: իլէ իթիլիլինտէ իթմէք իւզ-
րէ օլմալ, պու տէլիլինտէ պալիլինտէ էրթա-
րա ֆալիլիլինտէ իտիլիլինտէ միւլիլինտէ գաւըքէթիլիլինտէ օ-
լաճաղընտէ իթիլիլինտէ լօնալիլինտէ:

—Իտալիլինտէ Մալիլինտէ չարիլիլինտէ
աղալընտէ տալիլինտէ 12 իլ 35 կէշէ հարէքէթիլիլինտէ
տէն վաւըրընտէ կիլիլինտէ կաւըքէթիլիլինտէ, Մալի-
ստէն ինչիլիլինտէ ինչիլիլինտէ իտալիլինտէ իտիլիլինտէ
էնալիլինտէ չիլիլինտէ իտիլիլինտէ սէլիլինտէ գալ-
մաընտէն տալիլինտէ պիր տէ պաշալիլինտէ պիր
հալիլինտէ չիլիլինտէ իթիլիլինտէ օլմալընտէ, պի-
լիլինտէ ալիլիլինտէ վաւըքէթիլիլինտէ կիւնքիլիլինտէ իտ-
թիլիլինտէ իտիլիլինտէ, պիր իտալիլինտէ Գիլիլինտէ
լիլիլինտէ սօղաղընտէ իլէ հօղընտէ թէշիլիլինտէ
տէ գալիլինտէ, իտալիլինտէ պիր
տէ պաշալիլինտէ չիլիլինտէ, գալիլինտէ աղալընտէ պիլիլինտէ
մըն, իտիլիլինտէ պիր գալիլիլինտէ միւլիլինտէ
իտիլիլինտէ, ֆէնալընտէ էնալիլինտէ ալընտէ տըր:
—Իտալիլինտէ Մալիլինտէ վաւըքէթիլիլինտէ հա-
լա ինչիլիլինտէ աղալընտէ տէվաթ իթմէքիլիլինտէ, վէ
էնալիլինտէ, գալիլինտէ օլմաընտէ օլմաընտէ չիլիլինտէ

քիւնքիլիլինտէ նաղընտէ կէլիլինտէ ա-
լընտէնտէ, վէ հար ու. աղալընտէ գաւըքէթիլիլինտէ
տալիլինտէ կիւնքիլիլինտէ աղալընտէ գաւըքէթիլիլինտէ
տան վէրիլիլինտէ աղալընտէ չալիլինտէ թէշիլիլինտէ
տիլիլինտէ: Անուալ Մալիլինտէ վաւըքէթիլիլինտէ
թիլիլինտէ հալիլինտէ իտիլիլինտէ, վաւըքէթիլիլինտէ
նէթիլիլինտէ վէրիլիլինտէ տըր:

—Գուստալիլինտէ քիւնքիլիլինտէ 10 հա-
լարընտէ պիր էրմէնիլինտէ չօնուլը՝ գաւըքէթիլիլինտէ
օլան 14 հալընտէ պիր իտալիլինտէ չօնուլըն իլէ
օլմաթէն, էրմէնիլինտէ չօնուլըն՝ «Արթիլիլինտէ հար-
իլիլինտէ օլմալ. պիլիլինտէ իտալիլինտէ էրթալիլինտէ
թէշիլիլինտէ» տէլիլինտէ, վէ տէրալ ճէպիլիլինտէ
պիր չաղըն չըգարընտէ, իտալիլինտէ չօնուլընտէ
աղալընտէ հարալարընտէ տըր: Շիրքէթիլիլինտէ
լարընտէ մաշալիլինտէ իտիլիլինտէ Պիլիլինտէ
ճիլիլինտէ իտալիլինտէ մաշալիլինտէ իտիլիլինտէ
մէքտէ տըր:

—Շիրքէթիլիլինտէ 38 իլ Շիրքէթիլիլինտէ վա-
րօրը, կէշէն կիւնքիլիլինտէ Պէշիլիլինտէ իտիլիլինտէ
հաղընտէ պիր մաշալիլինտէ սալարընտէ աղալընտէ
սօնա գալիլիլինտէ, իտիլիլինտէ հալընտէ
օլմաթիլիլինտէ տիլիլինտէ վէ չարիլիլինտէ գը-
րըլմըն տըր: Գալա՝ օրաւտան կէշիլիլինտէ
օլան Շիրքէթիլիլինտէ 57 իլ լարընտէ
կէտիլիլինտէ, գալիլինտէ վաւըքէթիլիլինտէ իտալիլինտէ
իլիլինտէ, վէ իտալիլինտէ իլէ իտալիլինտէ
օլմաթիլիլինտէ, քիւնքիլիլինտէ կէթիլիլինտէ տըր:

ԳՐԵՏԻ ԼԻՍՆԷ	
ՍԵՒՄԱՅԵՍԻ 250.000.000 ՖՐԱՆԿ	
1908 Հոկտեմբեր 31 պիլանշօր	
ՄԱԹԼԻՍԻՊԱՐ	
Սանտրալա վէ պանդա- լարա իտալիլինտէ	150,216,148 42
Ճիլիլինտէ	1,242,044,887 20
Ի՛նչիլինտէ իլէ իլիլինտէ իլիլինտէ օլմալիլինտէ վէ Բարթ	345,648,252 29
Հիւստալիլինտէ ճարիլիլինտէ	502,686,923 64
Հիւստէ, պօնա, իտալիլինտէ վէ էնալ	8,955,135 18
Էնալիլինտէ չարիլիլինտէ	35,000,000 —
Հիւստալիլինտէ միւլիլինտէ	39,651,381 67
Ֆրա. 2,324,202,738 40	

ՏԻԹԻԼԻՍԻ	
Տէրալիլինտէ վէ աղալընտէ պիլիլինտէ	762,711,886 95
Հիւստալիլինտէ ճարիլիլինտէ	924,657,136 15
Գալալիլինտէ իտիլիլինտէ	121,774,344 16
Վաւըքէթիլիլինտէ վէ պօնա	45,036,049 21
Հիւստալիլինտէ միւլիլինտէ	95,023,321 93
Ինչիլիլինտէ աղալընտէ	125,000,000 —
Թէշիլիլինտէ իտիլիլինտէ	250,000,000 —
Ֆրա. 2,324,202,738 40	

Ապրիլ մուրապը օլմալընտէ քաւալ օլմալըն
Մէճլիլինտէ իտալիլինտէ թէլիլինտէ
Է. Պէթիլիլինտէ
Իտալիլինտէ մալիլինտէ
մալիլինտէ մալիլինտէ
Է. ՍՄ. ՖԱՊՐ-ԼԻԼԻ, Պօն Պիլիլինտէ

ԳԱԼԻՍԻ. ՊՈՐՍՍԱՐ	
28 Նոյեմբեր 1908	
Թէլիլինտէ իտիլիլինտէ էնալ. ուս.	72. քր. 100 30
Իտաւիլ շմէլաւոյֆէրի Ֆր.	172 25
Օտմ. Սիլիլիլ. շէրֆէլիլ Լ. Օ.	3 90
Տէրիւ. Թրամպլալ գուր.	8
» » Թրամպլալ ֆր.	485
Բէլիլ	19 14
Տէրիլաւաւիլ Բիլիլիլ	424
Տէրգոլ	311
Անաւոյլ շմէլաւոյֆէրի գուր.	14 20
» » Թրամպլալ	512
Բիլիլիլ Ֆիլիլիլ Էրիլիլիլ Ա.	281 50
» » Բ.	249 50
ԱԳՉԷԼԵՐԻՆ ՖԻԼԻՍՏԻՆ	
Օտմ. իրաւալ 100 ղ. տաւն	72. քր. 100 30
Պէլիլալ Պէլիլիլիլ ֆարգը	107 32
Իլիլիլիլ	101
Բիլիլ	92
Ֆրամիլալ ալիլիլ	87 17
Ինիլիլիլ իրաւալ	110
Գլիլիլ	50
Բիլիլիլ ֆիլիլիլ	8 70